



HÖGRE REVISORSEXAMEN

Del II

Maj 2007

© Revisorsnämnden 2007

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	29-30 maj 2007
Skrivtid:	2 x 4,5 timmar, varav 4,5 timmar för del II
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetssätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som skall lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip i exempelvis en fråga omfattande fyra poäng:

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Uppgift

Poäng

3. Bengtson Pump AB (publ)	28
4. Svenska Pulverbolaget AB	22

Lycka till!

3. Bengtson Pump AB (publ) (28 poäng)

Bakgrund

Bengtson Pump AB (publ.) är moderföretag i en koncern vilken tillverkar pumpar till industrin. Kunder är främst större industrier inom skogsbranschen. Moderföretaget är noterat på Stockholmsbörsen och har sitt säte i Göteborg. Störste enskilde ägare är Arne Bengtson som äger 25 % av aktierna genom sitt företag Bengtson Invest AB. Övriga aktier är spridda på många ägare.

Företaget bedriver verksamhet med tillverkning i Sverige, USA och från och med 2007 i Finland samt försäljning i Sverige, USA och Tyskland. Företagets största enskilda marknad är Sverige och därefter kommer USA. Koncernens omsättning prognostiseras till ungefär 3 miljarder kronor 2007. Verksamheten som helhet är lönsam, men lönsamheten har varierat mellan marknaderna.

Du är huvudansvarig revisor för koncernen och vald revisor i moderföretaget. Din byrå är genom sitt internationella nätverk revisorer i samtliga företag i koncernen.

Koncernen tillämpar IFRS och räkenskapsår är kalenderår.

Kortfattade finansiella data (prognos 2007) för koncernen framgår enligt nedan (belopp i mnkr):

<u>Företag</u>	<u>Verksamhet</u>	<u>Netto- omsättning helår 2007</u>	<u>Resultat före skatt</u>	<u>Totala tillgångar</u>	<u>Eget kapital</u>
Bengtson Pump AB (publ.)	Holdingföretag	68	-6	1 269	102
Bengtson Pump Finance AB	Shared services center, internbank	58	2	74	12
Bengtson Pump Production AB	Produktion	934	-18	412	66
Bengtson Pump Production Inc	Produktion	867	28	366	20
Bengtson Pump Oy	Produktion	78	-4	82	2
Bengtson Pump Försäljnings AB	Försäljning	1 255	90	216	88
Bengtson Pump GmbH	Försäljning	466	-29	511	4
Bengtson Pump Inc	Försäljning	1 130	42	255	45
Delsumma		4 856	105	3 185	339
<i>Elimineringar</i>		<i>-1 879</i>	<i>-6</i>	<i>-1 116</i>	<i>-69</i>
Koncernen		2 977	99	2 069	270

Produktionsföretagen i koncernen har endast intern försäljning till koncernens försäljningsföretag.

I januari 2007 förvärvade Bengtson Pump AB samtliga aktier i ett finskt företag som därefter bytt namn till Bengtson Pump Oy. Företaget bedriver tillverkning av en typ av pumpar som koncernen tidigare saknat i sitt sortiment. Företaget har emellertid historiskt visat på svag lönsamhet och förhoppningen är att verksamheten ska bli lönsam genom synergieffekter inom bl.a. administration och inköp.

Det svenska produktionsföretaget har haft vissa driftsproblem i början av 2007, vilket lett till att en del leveranser försenats. Priskonkurrensen har varit hård de senaste åren, vilket gått ut över försäljningsvolymen och lönsamheten i det tyska försäljningsföretaget. Kapitalomsättningshastigheten är dessutom låg.

Tidigare års revisioner har påvisat en generellt sett god intern kontroll i de finansiella rutinerna. Emellertid har koncernen nu infört ett shared services center för redovisning av företagen i Europa, vilket innebär att personal har nyanställts. Verksamheten i shared services centret bedrivs i det svenska dotterföretaget Bengtson Pump Finance AB. Koncernens valutasäkringar har börjat hanteras centralt i samma företag. Vidare utgör Bengtson Pump Finance AB koncernens internbank.

Deluppgift 3.1

Du och ditt revisionsteam för koncernen har i april 2007 påbörjat planeringen av 2007 års revision. Revisionen av koncernen koordineras av er och instruktioner ska skickas ut till samtliga revisionsteam för dotterföretagen.

Dotterföretagen delas för koncernrevisionsändamål in i tre kategorier. Revisionsansvarig på uppdraget har upprättat nedanstående förslag på indelning av koncernens företag:

Omfattning på revision	Beskrivning	Företag
Full revision	En fullständig revision ska utföras för koncernändamål	Bengtson Pump Försäljnings AB Bengtson Pump GmbH Bengtson Pump Production Inc Bengtson Pump Inc
Begränsad revision	Endast begränsade revisionsåtgärder för koncernändamål, innefattande en översiktlig granskning av resultat- och balansräkningar	Bengtson Pump Production AB Bengtson Pump AB Bengtson Pump Oy
Enbart lagstadgad revision	Inga rapporteringskrav för koncernändamål. Revisorerna i dotterföretagen får själva avgöra vilka revisionsåtgärder som ska vidtas baserat på lokala regler	Bengtson Pump Finance AB

Uppgift (10p)

- a. Har du några förslag på justeringar avseende kategoriseringen av koncernens företag?
- b. Vilken information anser du att du som koncernrevisor behöver inhämta från revisorerna för respektive dotterföretag som är klassificerade i kategorin full revision?

Deluppgift 3.2

Bengtson Pump Production AB har i maj 2007 sålt väsentlig produktionsutrustning i form av maskiner till ett externt finansföretag enligt följande:

- Försäljningspris motsvarande bedömt marknadsvärde 95 mnkr
- Bokfört värde 85 mnkr
- Nyttjandeperiod 8 år

I samband med försäljningen tecknades ett avtal om att hyra samma utrustning framgent och rätt att köpa den vid leasingperiodens slut. Leasingperioden är 7 år. Du har fått ta del av det leasingavtal som reglerar denna uthyrning och några av de väsentligaste noteringarna utifrån granskning av hyresavtalet är följande:

- Summan av leaseavgifterna (nuvärdesberäknade) bedöms vara 85 mnkr baserat på en, enligt din bedömning, rimlig räntesats.
- Produktionsutrustningen är i hög grad specialiserad för att passa Bengtson Pump Production AB:s produktionsprocess
- Företaget äger rätten att köpa tillbaka utrustningen vid leasingperiodens slut för 5 mnkr.

Ekonomichefen i Bengtson Pump AB, Sture Johansson, kontaktar dig då han är osäker på redovisningen av ovanstående transaktioner.

Uppgift (8p)

Vad svarar du Sture Johansson angående hur transaktionerna ska redovisas i koncernen dels vid avtalstillfället, dels framgent? Bortse i svaret från eventuella skattekonsekvenser samt upplysningskrav i årsredovisningen.

Deluppgift 3.3

Den 20 april 2007 genomför Bengtson Pump AB ett förvärv av samtliga aktier i en konkurrent, Nilsson Pump AB. Det nya dotterföretaget är ett tillverkande företag i Sverige med en årlig omsättning på ungefär 500 mnkr. Detta innebär att det nya dotterföretaget är av en sådan storlek att det kan betraktas som väsentligt för koncernen.

Inga avyttringar beräknas ske med anledning av förvärvet. Köpeskillingen överstiger redovisat eget kapital i Nilsson Pump AB. Inga övervärden har identifierats, varför goodwill kommer att uppstå i Bengtson Pump AB koncernen.

Den 15 maj avger koncernen en delårsrapport för perioden 1 januari till 31 mars 2007. Då förvärvet skett nära inpå styrelsemötet har ännu ingen fullständig förvärvsanalys hunnit färdigställas. Styrelsen vill därför lämna så lite information som möjligt i delårsrapporten.

Uppgift (4p)

Vilken information om förvärvet ska lämnas i delårsrapporten? Bortse från effekter av leasingtransaktionen i fråga 3.2 ovan.

Deluppgift 3.4

Bengtson Pump AB:s huvudägare är Arne Bengtson. Genom sitt privata företag Bengtson Invest AB är han den enskilt störste ägaren. Du är sedan tre år revisor i koncernen och har en god professionell relation med Arne Bengtson. Koncernen är ett väsentligt uppdrag för din byrå.

På grund av den goda relation ni har blir du i maj tillfrågad om du också vill bli revisor i Bengtson Invest AB för 2007. Bengtson Invest AB bedriver ingen annan rörelse än innehavet av aktierna i Bengtson Pump AB. Bengtson Invest AB är inte ett så stort uppdrag att det är väsentligt för din byrå.

Uppgift (6p)

Kan du acceptera uppdraget som revisor i Bengtson Invest AB?

4. Svenska Pulverbolaget AB (22 poäng)

Bakgrund

Du är revisor i Svenska Pulverbolaget AB (Pulverbolaget). Pulverbolaget är ett helägt dotterföretag till UK Powder Ltd. UK Powder Ltd är en global koncern vars moderföretag är noterat på Londonbörsen. Pulverbolaget tillverkar kemiska tillsatser som används i samband med reningsprocesser vad avser såväl rening av avloppsvatten som utsläpp. Pulverbolaget omsatte 2006 634 mnkr. Resultatet eller finansnetto uppgick till 42 mnkr. Eget kapital uppgick vid utgången av 2006 till 88 mkr varav fritt eget kapital 55 mnkr. Soliditeten uppgick till 22 %.

Pulverbolaget tillämpar IFRS i koncernrapporteringen. I årsredovisningen för Pulverbolaget tillämpas BFN:s allmänna råd. Räkenskapsår är kalenderår.

Deluppgift 4.1

Under 2007 avser det brittiska moderföretaget att implementera en ny metod för debitering av koncerngemensamma tjänster. Moderföretagets koncerngemensamma utgifter ska fördelas ut på alla företag i koncernen. Respektive företags andel av koncernens totala försäljning utgör basen för fördelningen. Härutöver gör moderföretaget ett vinstpåslag i syfte att överföra vinster till den förlustbringande brittiska koncernen. Den totala kostnaden för koncerngemensamma tjänster för 2007 för Pulverbolagets del förväntas uppgå till 14 mnkr motsvarande 2 % av budgeterad omsättning. Du blir kontaktad av Pulverbolagets ekonomichef. Han är mycket upprörd över moderföretagets sätt att hantera dotterföretagen och vill därför diskutera moderföretagets beslut och det sätt moderföretaget avser att fakturera för koncerngemensamma tjänster.

Uppgift (8p)

Vilken bedömning gör du av moderföretagets avsikt att debitera koncerngemensamma utgifter? Ditt svar ska innefatta såväl en skattemässig som en aktiebolagsrättslig bedömning.

Deluppgift 4.2

Som ett led i revisionen av koncernen ska den interna kontrollen granskas och bedömas enligt instruktioner från den engelska koncernrevisorn. Företagsledningen i Pulverbolaget har tagit fram ett antal beskrivningar av väsentliga processer och däri ingående kontrollaktiviteter. Jag och mitt revisionsteam ska granska försäljnings- och kundfordringsprocessen. Poster som berörs av denna process bedöms vara intäkter och kundfordringar. Processen innehåller totalt sju kontroller enligt nedan. Då processen är väsentlig kommer vi att testa kontroller i försäljnings- och kundfordringsprocessen i syfte att minska substansgranskningen. Vi ska nu ta ställning till vilka av de identifierade kontrollerna som kan bedömas vara nyckelkontroller för att testa dessa i samband med revisionen.

Identifierade kontroller

1. Systembaserad automatisk kontroll av kundens kreditlimit vid orderläggning i ordersystemet
2. Systembaserad, automatisk kontroll av försäljningspris gentemot prislister i ordersystemet vid orderläggning
3. Attest av kundavtal i enlighet med företagets attestbestämmelser
4. Kontroll av att kundfakturer är korrekt utformade innan de skickas till kund
5. En analys veckovis av att alla utlevererade order har blivit fakturerade
6. Matchning av inbetalningar mot kundfordringar i reskontran för att säkerställa att korrekt betalning erhållits
7. Vid varje månadsbokslut görs en genomgång av kundfordringar med avseende på avstämning mellan reskontra och huvudbok samt analys av åldersfördelning och annan kunskap om kunden för att bedöma reserveringsbehov för osäkra kundfordringar

Uppgift (8p)

Tag ställning till vilka tre kontroller du anser vara nyckelkontroller i försäljnings- och kundfordringsprocessen. Bortse från eventuella kontroller du skulle vilja lägga till.

Deluppgift 4.3

I samband med avrapporteringen av bokslutsrevisionen för 2006 till moderföretagsrevisorerna i februari 2007 har företagsledningen upprättat ett uttalande vilket har tillställts revisions- teamet. I april har Pulverbolaget tagit fram förslag till årsredovisning. Årsredovisningen för Pulverbolaget är baserad på Bokföringsnämndens allmänna råd och uttalanden. Då vissa avvikelser föreligger mellan den finansiella rapportering som Pulverbolaget skickat till det brittiska moderföretaget och det svenska dotterföretagets årsredovisning blir du kontaktad av din revisionsansvarige på uppdraget där hon undrar om ni kan använda samma uttalande från företagsledningen för den svenska årsredovisningen som har använts för rapporteringen till det brittiska moderföretaget. Hon informerar dig också om att hon i dag har blivit uppringd av ekonomichefen i Pulverbolaget, då styrelsen ämnar skriva på årsredovisningen i morgon, eftersom Pulverbolagets brittiska styrelseledamöter är på besök i Sverige. Ekonomichefen undrar om du kan avge din revisionsberättelse i samband därmed.

Din revisionsansvarige har granskat årsredovisningen och har inte noterat några avvikelser från god redovisningssed i Sverige. Hon har vidare utfört kompletterande granskning vad avser tiden från det uttalande ledningen skrev på i samband med rapporteringen till moderföretaget fram till årsredovisningens avgivande innefattande även genomläsning av styrelseprotokoll och protokoll från möten i ledningsgruppen. Hon anser sig därför ha fullgoda revisionsbevis för att säkerställa att inga fel föreligger i årsredovisningen. Du går igenom årsredovisningen och tar del av den kompletterande granskning som din revisionsansvarige gjort. Du delar hennes bedömning att det är fullgoda revisionsbevis och avser därför att avge en ren revisionsberättelse till den svenska årsredovisningen.

Uppgift (6p)

Behöver du införskaffa ytterligare ett uttalande av företagsledningen i samband med årsredovisningens avgivande?